รายงานวิจัย

การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ กับแนวทางการกระจายรายได้

Financial Literacy in Elderly and Income Distribution

ยศวดี นิรารมย์และคณะ

สาขาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2563

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ กับแนวทางการกระจายรายได้

Financial Literacy in Elderly and Income Distribution

ยศวดี นิรารมย์ สาขาการพัฒนาสังคม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สัพพัญญู ปิ่นพิทักษ์ กองนโยบายและแผน
สำนักงานอธิการบดี

ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(สกสว.) ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม
ประจำปีงบประมาณ 2563

ชื่องานวิจัย การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้

Financial Literacy in Elderly and Income Distribution

ผู้วิจัย ยศวดี นิรารมย์

ผู้ร่วมวิจัย สัพพัญญู ปิ่นพิทักษ์

สาขาวิชา การพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ **ปีเสร็จวิจัย** 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุและศึกษาระดับการกระจายรายได้ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์และ อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางการเงินและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุ

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน และ การสังเคราะห์และประเมินผลการสำรวจ ได้แก่ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจร่วมกับข้อมูลที่ส่วนราชการภาครัฐนำเสนอ โดยมีสมมติฐานในการวิจัยคือ ปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลทำให้ระดับคะแนนการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินเฉลี่ยแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ดำเนินการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุในตำบลนางั่ว อำเภอเมือง ตำบลชนแดน และตำบลท่าข้าม อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 420 ตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 11.34 คะแนน จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54 ต่ำกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยโดยเปรียบเทียบกับระดับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ อ้างอิงจากรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย

ปี 2561 และจากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) พบว่า ระดับการศึกษาและการมีเงินออม มีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ ANOVA พบว่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (GINI Coefficient) ที่แตกต่างกันในแต่ละตำบล ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน และการกระจายรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) ศึกษาวิจัยเจาะจงเฉพาะองค์ประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก 2) รัฐควรจัดมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ทางการเงินเพื่อเพิ่มความตระหนักในการเตรียมการเกษียณอายุให้กับประชากร 3) ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์ในทุกด้าน เพื่อเตรียมการการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ 4) สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยและ 5) ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ (60-69ปี) เพิ่มขึ้น ซึ่งจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นการรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, การอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน, การกระจายรายได้

Title Financial Literacy in Elderly and Income Distribution

Researcher Yoswadee nirarom

Co-Researcher Suppanyu Pinpitak

Department Social Development

Faculty of Humanities and Social Sciences

Phetchabun Rajabhat University

Research Completion Year: 2020

ABSTRACT

This research purposed to study the level of financial literacy of the elderly and the level of income distribution in the area. Muang Phetchabun District and Chon Daen District, Phetchabun Province for use as a guideline for developing financial skills and policy recommendations for improving the economic status of the elderly.

The research method was divided into 2 parts: survey research. To study the average score of financial literacy and analysis and evaluate survey results, including theoretical studies and related research. Analysis of survey data in conjunction with information by the government sector sources the hypothesis in this research is the respondents' fundamentals resulted in different average financial literacy scores.

The samples used to conduct this research was 420 elderly people in Na Ngua Sub-district, Muang District, Chon Daen District, and Tha Kham Sub-district, Chon Daen District, Phetchabun Province. Result is 11.34 Point of 21 (54%) lower than the average score compared with the provincial, regional and national average scores. Based on the financial literacy survey of Thailand 2018 by Bank of Thailand and Result from the Multiple Linear Regression Analysis, it was found that education

level and savings It was correlated with the average financial literacy score of the samples. And ANOVA analysis found that the GINI coefficient was different for each district. There was no correlation with the average financial literacy score. However, the researcher has suggested some ways to develop financial literacy and distribution of income to the elderly are as follows: 1) Research specific elements. 2) The government should take a policy to improve financial literacy in order to increase awareness of retirement preparation for the everyone. 3) Promoting human capital development at all stages of life to prepare for the aging society. 4) To raise awareness in preparing for the aging society and 5) encourage the employment of the elderly (60-69 years) to increase, with related the national strategy (2018-2037) on supporting the aging society with quality.

Key Words: Elderly, Financial literacy, Income distribution

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่าง ๆ จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละเวลาให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอบพระคุณ ประชาชนที่เป็นวัยผู้สูงอายุในตำบลนางั่ว อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ตำบลท่าข้าม และตำบลชนแดน อำเภอชนแดน ทุกท่าน ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการสำรวจระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุเป็นอย่างสูง และได้ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ มา ณ ที่นี้ด้วย

ยศวดี นิรารมย์และคณะ

25 ธันวาคม 2563

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ค
กิตติกรรมประกาศ		จ
สารบัญ		ฉ
สารบัญตาราง		ซ
สารบัญรูป		ญ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
	1.3 ขอบเขตของการวิจัย	8
	1.4 สมมติฐานการวิจัย	8
	1.5 ระเบียบวิธีวิจัย	9
	1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
	1.7 ประโยชน์ของการวิจัย	10
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	2.1 ทฤษฎีทางเศรษศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน	11
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน	13
	2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	16
	3.1 ประเภทการศึกษา	16
	3.2 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	16
	3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	17
	3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	19

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิจัย	21
	4.1 **ตอนที่ 1** การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ	21
	4.2 **ตอนที่ 2** การวิเคราะห์ข้อมูลการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ	26
	4.3 **ตอนที่ 3** ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย	29
	4.4 **ตอนที่ 4** วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ในแต่ละตำบล กับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน	36
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	38
	5.1 สรุปผลการวิจัย	38
	5.2 อภิปรายผลการวิจัย	41
	5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย	44
บรรณานุกรม		45
ภาคผนวก		46
	ภาคผนวก ก แบบสำรวจแบบสำรวจการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ	47
	ภาคผนวก ข รูปภาพการลงพื้นที่	55
	ภาคผนวก ค เอกสารเผยแพร่	64
ประวัติคณะผู้วิจัย		66

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1-1	โครงสร้างประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ (จากข้อสมมติฐานภาวะเจริญพันธุ์ระดับปานกลาง)	1
1-2	สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2562	2
1-3	คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ จำแนกตามจังหวัดในภาคเหนือ	6
3-1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	17
3-2	ชุดคำถามแบบสำรวจทักษะทางการเงิน	18
3-3	เกณฑ์การพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสูง-ต่ำ	19
4-1	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามเพศ	21
4-2	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอายุ	22
4-3	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามระดับการศึกษา	22
4-4	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอาชีพ	23
4-5	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	23
4-6	แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามรายได้ก่อนอายุ 60 ปี /ก่อนเกษียณ เฉลี่ยต่อเดือน	24
4-7	แสดงจำนวนการมีเงินออมของผู้ตอบแบบสำรวจ	24
4-8	แสดงจำนวนร้อยละของเงินออมของผู้ตอบแบบสำรวจ เฉลี่ยต่อเดือน	25
4-9	แสดงจำนวนภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสำรวจ	25
4-10	แสดงจำนวนร้อยละของภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสำรวจ เฉลี่ยต่อเดือน	26
4-11	เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย	26
4-12	แสดงคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ	27
4-13	แสดงคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ	27

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4-14	แสดงคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ	28
4-15	แสดงคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ	28
4-16	ผลการศึกษาวิเคราะห์เชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง	35
4-17	ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคจำแนกรายตำบล ปี 2562	36
4-18	ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล	36

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	แสดงกรอบแนวคิดที่สัมพันธ์ระหว่างการออมกับการบริโภค	13

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบกันดีว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีกินดีของประชากรในประเทศ นั่นคือปัจจัยด้านทุนและแรงงาน ในสภาวะปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรอย่างรวดเร็วในช่วง 20-30 ปี และกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว จากข้อมูลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2583 ประเทศไทยจะมีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุสูงถึง 20.5 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31.37 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 1-1 โครงสร้างประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ (จากข้อสมมติฐานภาวะเจริญพันธุ์ระดับปานกลาง)

จำนวนประชากร (คน)	2563	2564	2565	2581	2582	2583
อายุ 0-14 ปี	11,225,072	11,097,058	10,974,037	8,678,083	8,520,603	8,363,327
อายุ 15-59 ปี	43,269,391	43,070,869	42,835,724	37,213,725	36,848,184	36,498,965
อายุ 60 ปีขึ้นไป	12,040,221	12,511,942	12,999,187	20,046,647	20,299,917	20,510,045
รวม	66,534,684	66,679,869	66,808,947	65,938,454	65,668,704	65,372,337
สัดส่วนต่อประชากรรวม (%)						
อายุ 0-14 ปี	16.87	16.64	16.43	13.16	12.98	12.79
อายุ 15-59 ปี	65.03	64.59	64.12	56.44	56.11	55.83
อายุ 60 ปีขึ้นไป	18.10	18.76	19.46	30.40	30.91	31.37

ที่มา : การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) 2562, 2562 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากโครงสร้างประชากรดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2583 ประชากรที่เป็นกำลังแรงงานภายในประเทศจะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 55.83 อันจะนำไปสู่ปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้ในอนาคตอันใกล้ ดังเช่น

ในประเทศญี่ปุ่น ในปี ค.ศ. 2018 ประเทศญี่ปุ่นมีอัตราส่วนประชากรที่เป็นผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 33.6 ของประชากรทั้งประเทศ (United Nation, 2017) จึงได้มีการนำนโยบายการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศเข้ามากว่า 500,000 คน ภายในปี ค.ศ. 2025 (McCurry , 2018)

ปัจจุบัน จำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และกำลังจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุสูงถึง 11,136,059 คน คิดเป็นร้อยละ 16.73 ของประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 1-2 สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 ณ.วันที่ 31 ธันวาคม 2562

จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมด			จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป			ร้อยละ (%)
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
รวมทั้งสิ้น	**32,605,100**	**33,953,835**	**66,558,935**	**4,920,297**	**6,215,762**	**11,136,059**	16.73%
ภาคกลาง	**8,677,164**	**9,412,388**	**18,089,552**	**1,365,388**	**1,849,887**	**3,215,275**	17.77%
กรุงเทพมหานคร	2,669,316	2,996,948	5,666,264	441,903	621,968	1,063,871	18.78%
สมุทรปราการ	642,774	702,101	1,344,875	86,062	116,573	202,635	15.07%
นนทบุรี	589,949	675,438	1,265,387	98,852	132,567	231,419	18.29%
ปทุมธานี	552,156	611,448	1,163,604	70,748	93,610	164,358	14.12%
พระนครศรีอยุธยา	394,901	425,287	820,188	62,860	85,582	148,442	18.10%
อ่างทอง	134,095	145,559	279,654	24,957	35,089	60,046	21.47%
ลพบุรี	378,813	376,743	755,556	62,469	78,216	140,685	18.62%
สิงห์บุรี	99,265	109,181	208,446	19,957	28,178	48,135	23.09%
ชัยนาท	157,132	169,479	326,611	30,944	41,684	72,628	22.24%
สระบุรี	318,243	327,668	645,911	46,160	61,084	107,244	16.60%
นครนายก	129,046	131,705	260,751	21,769	28,532	50,301	19.29%
ราชบุรี	425,677	447,424	873,101	68,309	92,014	160,323	18.36%
กาญจนบุรี	450,262	445,263	895,525	58,974	72,155	131,129	14.64%
สุพรรณบุรี	408,808	437,526	846,334	72,251	96,605	168,856	19.95%

ตารางที่ 1-2 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมด			จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป			ร้อยละ (%)
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
รวมทั้งสิ้น	**32,605,100**	**33,953,835**	**66,558,935**	**4,920,297**	**6,215,762**	**11,136,059**	16.73%
นครปฐม	441,351	478,679	920,030	66,178	90,292	156,470	17.01%
สมุทรสาคร	282,258	302,445	584,703	37,298	49,365	86,663	14.82%
สมุทรสงคราม	92,555	100,750	193,305	17,776	25,243	43,019	22.25%
เพชรบุรี	234,965	250,226	485,191	38,476	51,782	90,258	18.60%
ประจวบคีรีขันธ์	275,598	278,518	554,116	39,445	49,348	88,793	16.02%
ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	**10,932,109**	**11,082,139**	**22,014,248**	**1,600,641**	**1,931,474**	**3,532,115**	16.04%
นครราชสีมา	1,303,944	1,344,983	2,648,927	202,231	251,157	453,388	17.12%
บุรีรัมย์	793,262	802,485	1,595,747	113,726	137,480	251,206	15.74%
สุรินทร์	696,248	700,583	1,396,831	100,440	123,924	224,364	16.06%
ศรีสะเกษ	734,405	738,454	1,472,859	105,165	127,442	232,607	15.79%
อุบลราชธานี	939,054	939,092	1,878,146	127,031	149,597	276,628	14.73%
ยโสธร	268,774	268,525	537,299	41,677	49,401	91,078	16.95%
ชัยภูมิ	562,900	574,457	1,137,357	92,449	110,788	203,237	17.87%
อำนาจเจริญ	188,632	189,806	378,438	27,348	32,514	59,862	15.82%
บึงกาฬ	212,859	211,232	424,091	27,181	30,711	57,892	13.65%
หนองบัวลำภู	256,221	256,559	512,780	35,337	41,386	76,723	14.96%
ขอนแก่น	887,501	915,371	1,802,872	141,834	171,099	312,933	17.36%
อุดรธานี	787,642	799,004	1,586,646	105,892	128,401	234,293	14.77%
เลย	322,851	320,099	642,950	53,735	58,064	111,799	17.39%
หนองคาย	259,849	262,462	522,311	36,854	43,780	80,634	15.44%
มหาสารคาม	472,198	490,467	962,665	74,005	90,244	164,249	17.06%
ร้อยเอ็ด	648,548	656,663	1,305,211	100,725	123,406	224,131	17.17%
กาฬสินธุ์	487,451	495,967	983,418	70,722	86,842	157,564	16.02%

ตารางที่ 1-2 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมด			จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป			ร้อยละ (%)
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
สกลนคร	574,342	579,048	1,153,390	74,050	90,025	164,075	14.23%
นครพนม	358,720	360,416	719,136	46,823	58,080	104,903	14.59%
มุกดาหาร	176,708	176,466	353,174	23,416	27,133	50,549	14.31%
ภาคเหนือ	**5,938,482**	**6,181,090**	**12,119,572**	**1,032,601**	**1,254,869**	**2,287,470**	18.87%
เชียงใหม่	861,692	917,562	1,779,254	149,919	183,773	333,692	18.75%
ลำพูน	195,140	209,935	405,075	41,990	50,955	92,945	22.95%
ลำปาง	360,324	377,992	738,316	78,460	91,569	170,029	23.03%
อุตรดิตถ์	221,583	231,520	453,103	42,818	52,562	95,380	21.05%
แพร่	213,494	228,232	441,726	44,301	56,579	100,880	22.84%
น่าน	239,661	238,566	478,227	44,791	48,868	93,659	19.58%
พะเยา	230,476	241,880	472,356	45,983	53,133	99,116	20.98%
เชียงราย	632,413	665,891	1,298,304	105,004	120,858	225,862	17.40%
แม่ฮ่องสอน	144,302	139,836	284,138	16,206	16,861	33,067	11.64%
นครสวรรค์	517,723	542,164	1,059,887	91,811	117,877	209,688	19.78%
อุทัยธานี	160,855	167,763	328,618	28,707	36,334	65,041	19.79%
กำแพงเพชร	359,205	366,662	725,867	57,165	69,201	126,366	17.41%
ตาก	336,893	328,727	665,620	35,516	40,895	76,411	11.48%
สุโขทัย	288,842	306,230	595,072	51,579	67,509	119,088	20.01%
พิษณุโลก	423,304	441,943	865,247	71,042	88,768	159,810	18.47%
พิจิตร	261,765	274,546	536,311	47,754	61,471	109,225	20.37%
เพชรบูรณ์	490,810	501,641	992,451	79,555	97,656	177,211	17.86%
ภาคใต้	**4,674,592**	**4,819,165**	**9,493,757**	**606,548**	**775,607**	**1,382,155**	14.56%
นครศรีธรรมราช	771,735	790,192	1,561,927	114,957	150,778	265,735	17.01%
กระบี่	236,790	239,949	476,739	25,792	30,835	56,627	11.88%

ตารางที่ 1-2 (ต่อ)

จังหวัด	จำนวนประชากรทั้งหมด			จำนวนประชากร ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป			ร้อยละ (%)
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
พังงา	134,192	134,596	268,788	20,547	23,769	44,316	16.49%
ภูเก็ต	197,036	219,546	416,582	20,096	25,725	45,821	11.00%
สุราษฎร์ธานี	526,693	541,317	1,068,010	69,536	87,944	157,480	14.75%
ระนอง	97,756	95,614	193,370	12,716	14,248	26,964	13.94%
ชุมพร	252,854	258,450	511,304	39,220	48,806	88,026	17.22%
สงขลา	700,441	735,527	1,435,968	94,942	124,530	219,472	15.28%
สตูล	160,926	162,660	323,586	18,586	22,310	40,896	12.64%
ตรัง	314,793	328,371	643,164	43,460	57,071	100,531	15.63%
พัทลุง	255,838	269,027	524,865	41,159	54,774	95,933	18.28%
ปัตตานี	358,661	366,443	725,104	36,845	49,205	86,050	11.87%
ยะลา	266,860	269,470	536,330	28,550	34,938	63,488	11.84%
นราธิวาส	400,017	408,003	808,020	40,142	50,674	90,816	11.24%
ภาคตะวันออก	**2,382,753**	**2,459,053**	**4,841,806**	**315,119**	**403,925**	**719,044**	14.85%
ชลบุรี	762,141	796,160	1,558,301	87,193	117,828	205,021	13.16%
ระยอง	361,109	373,644	734,753	41,302	53,333	94,635	12.88%
จันทบุรี	263,485	274,213	537,698	42,752	52,668	95,420	17.75%
ตราด	113,973	115,985	229,958	18,096	21,317	39,413	17.14%
ฉะเชิงเทรา	353,368	366,745	720,113	52,832	68,486	121,318	16.85%
ปราจีนบุรี	245,180	249,500	494,680	35,067	45,778	80,845	16.34%
สระแก้ว	283,497	282,806	566,303	37,877	44,515	82,392	14.55%

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ

เป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญของประเทศในปัจจุบัน คือ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ได้ระบุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศไว้ คือ การก้าวข้ามประเทศกับดักรายได้ปานกลาง (Middle income trap) และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม นำไปสู่การเป็น ประเทศไทย 4.0 ภายในปี พ.ศ. 2580 แต่เมื่อพิจารณาหนี้ครัวเรือนของประเทศแล้ว พบว่าหนี้ครัวเรือนของประเทศไทย ณ ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2562 มีมูลค่าสูงถึง 13.1 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.7 ต่อ GDP โดยเมื่อพิจารณาเฉพาะจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นขอบเขต

การวิจัยในครั้งนี้ หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จากในปี พ.ศ. 2545 อยู่ที่ 48,507.39 บาทต่อครัวเรือน เพิ่มขึ้นเป็น 187,732.54 บาทต่อครัวเรือนในปี พ.ศ. 2562 (หนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม เป็นรายจังหวัด พ.ศ. 2545 – 2562, สำนักงานสถิติแห่งชาติ) สวนทางกับอัตราการออมที่มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากรายได้ครัวเรือนที่เพิ่มในอัตราที่น้อยกว่ารายจ่ายครัวเรือน จากสถานการณ์ดังกล่าวประกอบกับปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้น เช่น กรณีธุรกิจแชร์ลูกโซ่ ปัญหาหนี้นอกระบบ ทำให้คำว่า Financial Literacy เริ่มเป็นที่กล่าวถึง เพราะคนเริ่มตระหนักว่าการอ่านออกเขียนได้ (Literacy) เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอในการใช้ชีวิตในสังคมในปัจจุบัน ยังมีทักษะหลายด้านที่ต้องเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล(Digital Literacy) ความฉลาดทางสุขภาพ (Health Literacy) การรู้สารสนเทศ (Information Literacy) การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) รวมถึงการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน (Financial Literacy) จะเป็นทักษะที่ทำให้คนมีความอยู่ดีมีสุข

ภาพรวมสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับข้อมูลการสำรวจทักษะทางการเงินในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นการสำรวจตามแนวทางขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) โดยร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า คนไทยมีระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 66.2 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ 30 ประเทศที่ดำเนินการสำรวจในปี พ.ศ. 2558 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสากล พบว่าองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเงินของคนไทยยังมีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD โดยเฉพาะในเรื่องนิยามเงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลทักษะทางการเงินรายจังหวัด พบว่า จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับทักษะทางการเงิน อยู่ที่ 12.8 คะแนน จากคะแนนเต็ม 21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.95 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วประเทศ และยังเป็นลำดับที่ 16 จาก 17 ลำดับของจังหวัดในภาคเหนือ และมีคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินน้อยที่สุดในภาคเหนือ

ตารางที่ 1-3 คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินและองค์ประกอบ จำแนกตามจังหวัดในภาคเหนือ

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงิน	คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางการเงิน	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงิน	คะแนนเฉลี่ยทัศนคติทางการเงิน
กำแพงเพชร	13.1	3.5	5.7	3.8
เชียงราย	13.3	3.4	5.9	4.1
เชียงใหม่	12.4	2.9	5.6	4.0
ตาก	14.5	4.2	6.5	3.8

ตารางที่ 1-3 (ต่อ)

จังหวัด	คะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงิน	คะแนนเฉลี่ยความรู้ทางการเงิน	คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางการเงิน	คะแนนเฉลี่ยทัศนคติทางการเงิน
นครสวรรค์	13.6	3.9	6.1	3.6
น่าน	14.8	3.6	7.4	3.9
พะเยา	13.1	3.0	6.0	4.1
พิจิตร	16.8	5.3	7.2	4.3
พิษณุโลก	13.8	4.2	5.6	4.0
เพชรบูรณ์	12.8	3.5	5.3	4.0
แพร่	15.1	4.7	6.4	4.0
แม่ฮ่องสอน	13.6	3.0	6.3	4.2
ลำปาง	14.1	4.4	5.9	3.8
ลำพูน	13.1	3.5	6.0	3.6
สุโขทัย	13.6	3.9	5.9	3.8
อุตรดิตถ์	15.0	4.5	6.4	4.1
อุทัยธานี	14.0	4.0	6.2	3.8

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย 2561

ความท้าทายหนึ่งของการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ คือการจัดการด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า 1 ใน 3 ของประชากรผู้สูงอายุ มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน (ต่ำกว่า 2,667 บาท/เดือน) และมีแหล่งรายได้จากบุตรลดลง จากร้อยละ 52 ในปี พ.ศ. 2550 เหลือร้อยละ 37 ในปี พ.ศ. 2557 แต่ผู้สูงอายุเหล่านี้ยังคงทำงานอยู่ (ร้อยละ 40 ของจำนวนผู้สูงอายุ) แต่แรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานนอกระบบ ซึ่งแม้ว่าผู้สูงอายุเหล่านี้จะได้รับการสนับสนุนเบี้ยยังชีพจากรัฐบาล แต่จำนวนเงินที่ได้รับยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ก็ยังขาดหลักประกันรายได้หลังเกษียณ ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นความท้าทายขององค์กรของรัฐที่จะต้องเข้ามาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความรู้ทางการเงินของผู้สูงอายุ ตลอดจนการกระจายรายได้ของชุมชน เพื่อเสนอแนะช่องทางการส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่มีศักยภาพได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นกำลังในการผลิตและพัฒนาประเทศต่อไป

จังหวัดเพชรบูรณ์ ถือเป็นจังหวัดที่มีประชากรผู้สูงอายุเป็นจำนวนมากจังหวัดหนึ่งของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2562 จังหวัดเพชรบูรณ์มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้น 177,211 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 992,451 คน คิดเป็นร้อยละ 17.86 มีจำนวนผู้สูงอายุเป็นลำดับที่ 19 ของประเทศ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562)

ดังนั้นด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการให้ความรู้ทางการเงินกับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุที่จะนำไปเป็นแนวทางการในการพัฒนาทักษะทางการเงิน ตลอดจนการส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ อ.เมืองเพชรบูรณ์ และ อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับการกระจายรายได้ของชุมชนในเขตพื้นที่ อ.เมืองเพชรบูรณ์และ อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์

1.2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางการเงินให้กับผู้สูงอายุ

1.2.4 เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ อ.เมืองเพชรบูรณ์ และ อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ใน 3 ตำบล คือ ตำบลชนแดน ตำบลนางั่ว และตำบลท่าข้าม

1.4 สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ จากข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาเป็นการใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย รายงานสถิติ บทความ วารสาร หนังสือ เอกสารงานวิจัย สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชน เช่น ระดับการกระจายรายได้ จำแนกตามตำบล

1.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วย แอนโนวา (ANOVA) เพื่อการทดสอบค่าเฉลี่ยจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตั้งแต่ 3 กลุ่มตัวอย่างขึ้นไป และทำการใช้วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน (Financial Literacy) หมายถึง การตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจความเชี่ยวชาญ ทัศนคติ และพฤติกรรม ที่จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดีและยังผลให้มีสุขภาวะทางการเงินที่ดีในที่สุด ซึ่งแนวทางการประเมิน ประกอบด้วยทักษะทั้งสิ้น จำนวน 3 ด้าน คือ

1.6.1 ความรู้ทางการเงิน (financial knowledge) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจแนวความคิดที่เกี่ยวกับการเงิน และสามารถใช้ความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจทางการเงินที่ดี

1.6.2 พฤติกรรมทางการเงิน (financial behavior) หมายถึง พฤติกรรมในการบริหารเงิน การตัดสินใจทางการเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับ รายจ่ายทางการเงิน

1.6.3 ทัศนคติทางการเงิน (financial attitude) หมายถึง แนวคิดด้านการเงิน การออมและการตัดสินใจในการใช้เงินในสถานการณ์ต่าง ๆ

ผู้สูงอายุ หมายถึงผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปตามเกณฑ์ปลดเกษียณ ซึ่งตรงกับที่ประชุมโลกว่าด้วยเรื่องผู้สูงอายุ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในปี พ.ศ. 2525 ได้ตกลงให้กำหนดอายุ 60 ปี เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการที่จะกำหนดผู้ที่จะถูกเรียกว่าเป็นผู้สูงอายุ

การกระจายรายได้ หมายถึง การแบ่งสันปันส่วนผลผลิตของประชากรในชุมชน โดยใช้เป็นปัจจัยชี้วัดความเท่าเทียมทางสังคม ความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างสมดุล

1.7 ประโยชน์ของการวิจัย

1.7.1 ผู้สูงอายุในพื้นที่เป้าหมาย ได้ทราบระดับทักษะทางการเงินของตนเอง และได้รับการพัฒนาทักษะที่อยู่ในมิติเศรษฐกิจ ให้สามารถมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ระดับการกระจายรายได้ในท้องถิ่นดีขึ้น ตลอดจนสามารถเป็นข้อเสนอเชิงพัฒนาให้กับองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะพัฒนาผู้สูงอายุให้มีระดับรายได้ไม่แตกต่างจากวัยที่เป็นกำลังแรงงานโดยแบ่งการพัฒนาได้ตามระดับทักษะทางการเงิน

1.7.2 จากนโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งเน้นในการให้โอกาสกับผู้สูงอายุมีรายได้ แต่ปัญหาของระดับรายได้ของผู้สูงอายุที่ลดลงจากวัยกำลังแรงงานนั้น บางส่วนมีสาเหตุจากผู้สูงอายุยังไม่เข้าใจเรื่องการจัดการทางการเงิน จึงเป็นความสำคัญที่คณะวิจัยเห็นว่า ควรมีการศึกษาอย่างจริงจังในเรื่องระดับทักษะทางการเงินของผู้สูงอายุ เพื่อที่จะหาแนวทางในการพัฒนาผู้สูงอายุในมิตินี้ต่อไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่อไปนี้ ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีทางเศรษศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน การกระจายรายได้
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวัดการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน

2.1 ทฤษฎีทางเศรษศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน

จิรวัฒน์ เจริญสถาพรกุล (2553 : 78) การศึกษาการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุหรือประชากรในทุกช่วงวัย สอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคข้ามเวลา (Ricardian Equivalence Theorem) ซึ่งการตัดสินใจระหว่างการบริโภคและการออม จะมีการตัดสินใจเลือกในลักษณะข้ามเวลา (Intertemporal choice) คือบุคคลจะมีการเลือกระหว่างจำนวนหน่วยการบริโภคในปัจจุบัน และอนาคต ภายใต้งบประมาณส่วนบุคคลที่มีอยู่อย่างจำกัด

Solow, et el. (2007) การออมส่วนมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ โดยในทฤษฎี Endogenous Growth อันเป็นทฤษฎีที่ถูกพัฒนาขึ้นมาจาก Solow Growth model ได้ระบุความสำคัญของการออม (Saving) และการลงทุน (Investment) ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในระยะยาว แต่สิ่งที่สำคัญไม่แพ้กันก็คือการพัฒนาปัจจัยทางด้านอุปทาน (ทุนและแรงงาน) เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีจากกระบวนการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของทุนมนุษย์

Boonsong Khaimuk (2008) การวัดการกระจายรายได้ วิธีการวัดการกระจายรายได้ไว้ 5 วิธี ได้สรุปการวัดการกระจายรายได้ออกเป็น 5 วิธี ได้แก่

1. การวัดตามขนาดของรายได้ วิธีการวัดทำได้โดยการจัดระดับรายได้เป็นชั้นจาก น้อยไปมาก แล้วดูว่าแต่ละชั้นรายได้มีครัวเรือนอยู่เท่าไหร่ และครัวเรือนเหล่านั้นมีรายได้เป็น ร้อยละเท่าใดของรายได้ทั้งหมด เพราะจะแสดงให้เห็นขนาดความเหลื่อมล้ำของฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากรได้ชัดเจน

2. การวัดโดยใช้ใช้เส้นลอเรนซ์ (Lorenz Curve) โดยการจัดระดับชั้นรายได้เป็นชั้น ๆ เพื่อพิจารณาว่ามีจำนวนครัวเรือนในชั้นต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกันเพียงใด แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปเขียนแผนภาพ

3. การวัดโดยค่าสัมประสิทธิ์จินี่ (GINI Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์จินี่สามารถคำนวณโดยหาพื้นที่ระหว่างเส้นลอเรนซ์กับเส้นทแยงมุม โดยที่การวัดค่าสัมประสิทธิ์จินี่

$$G = 1 - \sum_{I=0}^{n-1} Ki + 1(Yi + Yi + 1)$$

โดยกำหนดให้ G = ค่าสัมประสิทธิ์จินี่

K_i = อัตราส่วนร้อยละครัวเรือนลำดับที่ i

Y_i = อัตราส่วนร้อยละสะสมของรายได้ครัวเรือน ถึงลำดับที่ i

n = จำนวนชั้นของรายได้

I = 1,2,3…,n

4. การวัดสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปร หมายถึง การวัดการกระจายรายได้โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรว่าเป็นมาตรการที่ใช้เปรียบเทียบลักษณะของการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มสังคมต่าง ๆ

5. การวัดการกระจายรายได้โดยใช้การเปรียบเทียบเชิงสังคม เป็นการวัดโดยใช้ฐานะของบุคคลหรือครัวเรือนที่ปรากฏในการกระจายรายได้ของหมู่บ้านนั้น ๆ ค่ารายได้สัมพัทธ์นี้วัดได้จาก อัตราส่วนระหว่างรายได้จริงของบุคคลต่อรายได้เฉลี่ยของบุคคลที่ระดับอายุ อาชีพ การศึกษา และถิ่นที่อยู่อาศัย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน

Ricardo, Et. El (1980) การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวัดการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ใช้กรอบแนวคิดที่สัมพันธ์ระหว่างการออมกับการบริโภค เรื่องการบริโภคข้ามเวลา และ การวัดระดับทักษะทางการเงินของ Financial Services Authority : FSA (FSA , 2005) ซึ่งมีกรอบแนวคิด ตามรูปที่ 2-1

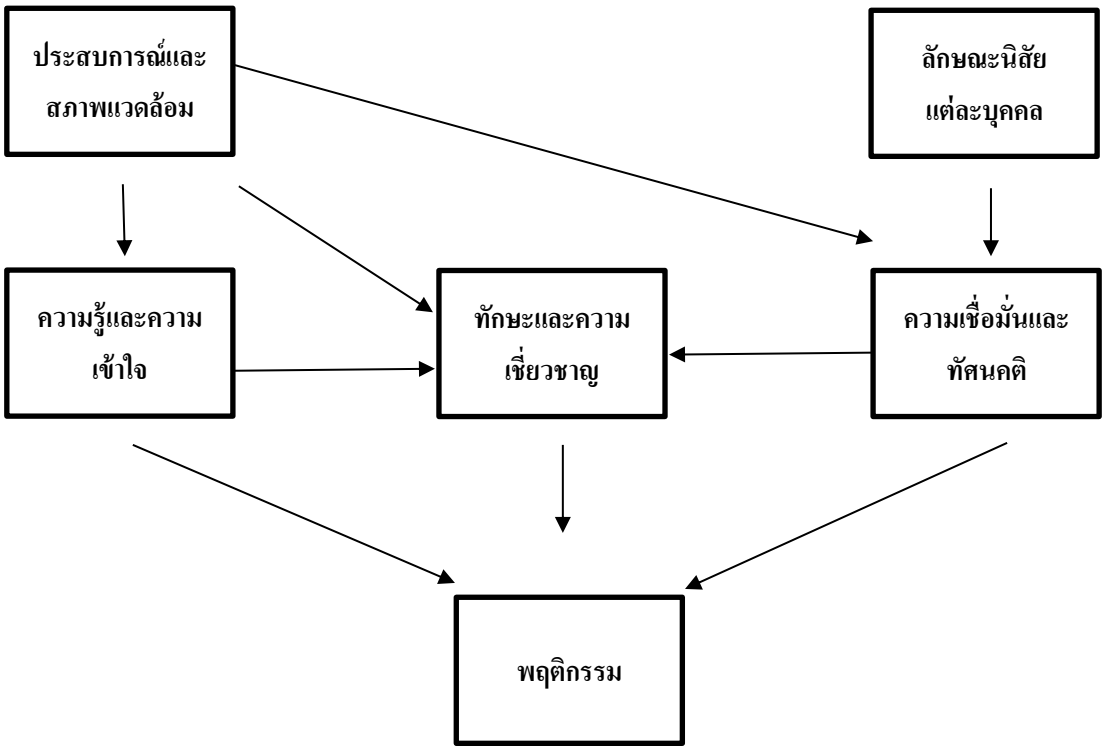

รูปที่ 2-1 แสดงกรอบแนวคิดที่สัมพันธ์ระหว่างการออมกับการบริโภค

การอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ซึ่งได้มีการสำรวจทักษะทางการเงินครั้งแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2004 โดยองค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) ได้นิยามคำว่า Financial Literacy ว่า การตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ทัศนคติ และพฤติกรรม ที่จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดีและยังผลให้มีสุขภาวะทางการเงินที่ดีในที่สุด ซึ่งแนวทางการประเมิน ประกอบด้วยทักษะทั้งสิ้น จำนวน 3 ด้าน คือ

1. ความรู้ทางการเงิน (financial knowledge) หมายถึง ความรู้และความเข้าใจแนวความคิด ที่เกี่ยวกับการเงิน และสามารถใช้ความเข้าใจเหล่านี้ในการตัดสินใจทางการเงินที่ดี

2. พฤติกรรมทางการเงิน (financial behavior) หมายถึง พฤติกรรมในการบริหารเงิน การตัดสินใจทางการเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับ รายจ่ายทางการเงิน

3. ทัศนคติทางการเงิน (financial attitude) หมายถึง แนวคิดด้านการเงิน การออมและการตัดสินใจในการใช้เงินในสถานการณ์ต่าง ๆ

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Xue, Rui (2019) ได้ทำการศึกษาระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินผู้สูงอายุในประเทศออสเตรเลีย พบว่า ผู้สูงอายุเพศชายที่แต่งงานแล้วและมีอายุอ่อนกว่าคู่สมรส ที่อยู่ในกลุ่มรายได้และความมั่งคั่งสูง จะเป็นกลุ่มที่มีระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ และการมีระดับการอ่านออกเขียนได้ที่มียังมีผลไปในทิศทางเดียวกับการมีสุขภาพและระดับการศึกษาที่ดี อีกทั้งพฤติกรรมการบริโภคและความรู้ทางการเงินของผู้สูงอายุจะเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดความเป็นอยู่ทางการเงินของผู้เกษียณอายุ อีกด้วย

GengNiu YangZhou HongwuGan (2020) ได้ทำการศึกษาระดับความรู้ทางการเงินและผลกระทบต่อการเตรียมการเพื่อการเกษียณอายุในประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศที่ประชากรมีแนวโน้มที่จะแก่ก่อนรวยจากการสำรวจที่พบว่าคนจีนส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้สูงอายุผู้หญิงและผู้ด้อยการศึกษาขาดความรู้ทางการเงิน ผลการวิจัยเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินมีผลดีอย่างมากต่อการเตรียมการเกษียณอายุในด้านต่าง ๆ ของชาวจีน รวมถึงการกำหนดความต้องการทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุ การวางแผนทางการเงินระยะยาวและการซื้อประกันเพื่อจุดประสงค์ในการสร้างบำนาญส่วนตัว ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าจำเป็นต้องมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ทางการเงินเพื่อเพิ่มความตระหนักในการเตรียมการเกษียณอายุให้กับประชากรในประเทศจีน

ปราโมทย์ วงเมือง (2558) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พบว่าระดับคะแนนความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุอย่างมีนัยสำคัญ

Visyalini Selvadurai, Husaina Banu Kenayathulla and Saedah Siraj (2018) ได้ทำการศึกษาความรู้ทางการเงินของผู้สูงอายุและอิทธิพลต่อการวางแผนเกษียณอายุในประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาความรู้ทางการเงินพร้อมกับปัจจัยทางประชากรและปัจจัยทัศนคติทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการวางแผนเกษียณอายุทางการเงินก่อนเกษียณ ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางจิตวิทยา เช่น การตั้งเป้าหมายทางการเงิน ส่งผลต่อผู้สูงอายุในการเสริมสร้างการศึกษาความรู้ทางการเงินซึ่งส่งผลต่อการวางแผนเกษียณอายุ และได้ให้ข้อเสนอแนะให้รัฐบายกำหนดนโยบายให้มีการวางแผนทางการเงินสำหรับวัยเกษียณ เพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในการวางแผนทางการเงินและเกษียณอายุด้วยการมีอิสรภาพทางการเงิน

Lusardi, Annamaria and Olivia S. Mitchell. (2014) ได้ทำการศึกษางานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับความรู้ทางการเงิน ภาพรวมของการวิจัยเชิงทฤษฎีซึ่งถ่ายทอดความรู้ทางการเงินเป็นรูปแบบหนึ่งของการลงทุนในทุนมนุษย์ การเสริมสร้างความรู้ทางการเงินมีผลสำคัญต่อสวัสดิการเช่นเดียวกับนโยบายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับความรู้ทางการเงินในประชากรในภาพรวม

Jere R. Behrman, Olivia S. Mitchell, Cindy K. Soo and David Bravo (2012) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ที่มีต่อการสะสมความมั่งคั่งของครัวเรือน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการสะสมความมั่งคั่งของครัวเรือน ในทิศทางที่เป็นบวก และยังให้ข้อเสนอแนะว่าการลงทุนในการสร้างการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน จะก่อให้เกิดการสะสมความมั่งคั่งในครัวเรือนได้อย่างมาก

Maarten C. J. van Rooij, Annamaria Lusardi, Rob J.M. Alessie (2011) ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและความมั่งคั่งสุทธิของครัวเรือนโดยใช้แบบสำรวจที่ออกแบบโดยธนาคารกลางเนเธอร์แลนด์ (DHS) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างความรู้ทางการเงินและความมั่งคั่งสุทธิของครัวเรือน นอกจากนี้ยังได้อภิปรายถึงสองปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ความความรู้ทางการเงินที่อาจเอื้อต่อการสะสมความมั่งคั่ง ประการแรกความรู้ทางการเงินที่เพิ่มขึ้นความเป็นไปได้ในการทำกำไร การลงทุนในตลาดทุน ประการที่สองความรู้ทางการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการวางแผนการเกษียณอายุและการพัฒนาแผนการออมเพื่อเพิ่มความมั่งคั่งในอนาคต ซึ่งการศึกษาโดยรวมพบว่ามีความรู้ทางการเงินทั้งทางตรงและทางอ้อมมีความเชื่อมโยงที่สำคัญกับความมั่งคั่งของครัวเรือน

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประเภทการศึกษา
2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประเภทการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินต่าง ๆ เช่น ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติทางการเงินกับปัจจัยส่วนบุคคลต่าง ๆ ของผู้สูงอายุในพื้นที่ดำเนินการวิจัย เพื่อศึกษาระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุในพื้นที่ และศึกษาระดับการกระจายรายได้ของชุมชนในพื้นที่ ใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางการเงินให้กับผู้สูงอายุ อีกทั้งยังเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยดำเนินการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย ผลการค้นคว้าต่าง ๆ เพื่อประกอบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2 ศึกษาจากข้อมูลสารสนเทศของส่วนราชการภาครัฐ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ผลจากการวิจัยเชิงสำรวจ

3.1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงสำรวจ เพื่อเป็นการสำรวจระดับการอ่านออกเขียนได้ของผู้สูงอายุในพื้นที่ที่กำหนด เพื่อนำมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการอ่านออกเขียนได้กับการกระจายรายได้

3.2 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุ อาศัยอยู่ในเขตตำบลนางั่ว อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ตำบลชนแดนและตำบลท่าข้าม อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 420 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้กระบวนการสุ่มตัวอย่างมาศึกษาในฐานะตัวแทนประชากรทั้งหมด ด้วยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 ตำบล โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณของ Yamane โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 หรือ 0.05 ทาโรยามาเน่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ : 2546:141 อ้างอิงจาก Taro Yamane.1973) หลังจากคำนวณตามสูตรแล้วได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 ตัวอย่าง และกำหนดขนาดตัวอย่างในแต่ละตำบลเป็นไปตามสัดส่วนของประชากร ดังนี้

ตารางที่ 3-1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนประชากร ผู้สูงอายุทั้งหมด	สัดส่วน ของประชากร	จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง
1	นางั่ว	2,630	41.66	167
2	ชนแดน	2,575	40.79	163
3	ท่าข้าม	1,108	17.55	70
รวม		**6,313**	**100.00**	**400**

ที่มา : ข้อมูลประชากรรายอายุ 60 ปีขึ้นไประดับตำบลทั่วประเทศ พ.ศ. 2562 (กรมกิจการผู้สูงอายุ)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการศึกษา ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สามารถจำแนกได้ 3 ส่วน คือ ศึกษาโดยวิธีการหาร้อยละและค่าเฉลี่ยแยกตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์ ศึกษาโดยการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านการเงินกับตัวแปรต่าง ๆ โดยวิธีการ T-Test ศึกษาโดยสมการความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางด้านการเงินกับตัวแปรต่าง ๆ โดยวิธี Regression

1. ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัย บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาภาคสนามใช้ แบบสำรวจ (Survey Research) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิด เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เงินออม จำนวนเงินออม ภาระหนี้สิน จำนวนภาระหนี้สิน

ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทักษะทางการเงินของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยชุดคำถามใน แบบสำรวจจะสอดคล้องกับชุดคำถามของ OECD ฉบับปี พ.ศ. 2558 เพื่อให้การวัดระดับทักษะ

ทางการเงิน และองค์ประกอบเป็นไปตามมาตรฐานสากล และสามารถเปรียบเทียบผลสำรวจของไทยกับประเทศอื่นที่เข้าร่วมการสำรวจกับ OECD ได้

ทั้งนี้ แบบสำรวจทักษะทางการเงินจะมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 21 คะแนน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน ดังนี้ ด้านความรู้ทางการเงิน 7 คะแนน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน 9 คะแนน และด้านทัศนคติทางการเงิน 5 คะแนน รายละเอียดตามตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 ชุดคำถามแบบสำรวจทักษะทางการเงิน

ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)		
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)
1. การหาร	1. การตัดสินใจทางการเงินและการจัดสรรเงินก่อนใช้	1. มีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต
2. มูลค่าของเงินตามเวลา	2. การเลือกวิธีการออมที่เหมาะสม	2. มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต
3. คำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อ	3. การไตร่ตรองก่อนซื้อ	3. มีเงินต้องใช้จ่ายอย่างเต็มที่
4. คำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก	4. การชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	
5. คำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น	5. การดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	
6. นิยามเงินเฟ้อ	6. การตั้งเป้าหมายระยะยาว	
7. ความเสี่ยงและผลตอบแทน	7. การเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อและศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจ	
8. การกระจายความเสี่ยงในการลงทุน	8. ไม่กู้เงินเมื่อไม่พอใช้	

ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย 2561

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการลงรหัสในแบบสำรวจเปลี่ยนข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาเป็นตัวเลข และทำการประมวลผลข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไป ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาโดยการใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean หรือค่า Mean) และการคำนวณสัดส่วนร้อยละของคะแนนเต็ม เพื่อวิเคราะห์ระดับคะแนนทักษะทางการเงินและองค์ประกอบทั้งนี้ การวิเคราะห์โดยใช้คะแนนเฉลี่ยจะพิจารณาใน 2 มุมมอง ได้แก่ 1) วิเคราะห์ระดับทักษะทางการเงิน ซึ่งรวมถึงการพิจารณาจุดแข็งและจุดอ่อน 2) ศึกษาพัฒนาการระดับทักษะทางการเงิน อีกทั้งยังใช้การพิจารณาตามเกณฑ์สูง-ต่ำ ซึ่งจะพิจารณาโดยใช้การกระจายตัวของคะแนนทักษะทางการเงิน เพื่อให้ทราบถึงการกระจายตัวของคะแนนระดับทักษะทางการเงินและองค์ประกอบของกลุ่มตัวอย่างว่าอยู่ในระดับสูง ปานกลาง หรือต่ำ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามตารางที่ 3-3

ตารางที่ 3-3 เกณฑ์การพิจารณาคะแนนเฉลี่ยสูง-ต่ำ

เกณฑ์ (คะแนนเต็ม)	คะแนนต่ำ	คะแนนปานกลาง	คะแนนสูง
ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)	<6	6-14	>14
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	$\leq$2	2<คะแนน<5	$\geq$5
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	$\leq$2	2<คะแนน<6	$\geq$6
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	<2	2-3	$\geq$3
ที่มา : จากการกำหนดเกณฑ์คะแนนของรายงาน OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies, OECD, 2016 ประกอบการพิจารณาการกระจายตัวของช่วงของคะแนนโดยธนาคารแห่งประเทศไทย			

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในการศึกษาหาความแตกต่างของตัวแปร และศึกษาอิทธิพลของตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ในกลุ่มที่มีตัวแปร 2 กลุ่ม เป็นอิสระจากกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และใช้การพิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรด้วยการวิเคราะห์สมการถดถอย (Regression analysis)

พิจารณาโดยใช้สมการถดถอยเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีแนวโน้มจะมีความสัมพันธ์กับระดับทักษะทางการเงิน รวมทั้งระดับความสัมพันธ์ที่ปัจจัยต่าง ๆ มีต่อระดับทักษะทางการเงิน และความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินกับระดับการกระจายรายได้ ในระดับตำบล

บทที่ 4
ผลการวิจัย

จากการศึกษา “การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้” โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ชุมชนรอบมหาวิทยาลัยจำนวน 3 ตำบล รวมทั้งสิ้น 420 ตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ตอน 4 ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ส่วนบุคคล การมีเงินออมและภาวะหนี้สิน โดยใช้ความถี่

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน 5 คะแนน โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$

ตอนที่ 3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยแอนโนวา (ANOVA) เพื่อการทดสอบค่าเฉลี่ยจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตั้งแต่ 3 กลุ่มตัวอย่างขึ้นไป และทำการใช้วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ในแต่ละตำบลกับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.1 ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

ตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	144	34.29
หญิง	276	65.71
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-1 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.71 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34.29

ตารางที่ 4-2 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
60-65 ปี	212	50.48
65-70 ปี	84	20.00
70-75 ปี	60	14.29
มากกว่า 75 ปีขึ้นไป	64	15.24
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-2 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจเป็นกลุ่มที่มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.48 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุ 65-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.00 กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 75 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับศึกษา	40	9.52
ประถมศึกษา	284	67.62
มัธยมศึกษาตอนต้น	16	3.81
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	16	3.81
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	64	15.24
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-3 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.62 รองลงมาได้แก่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.24 ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับจ้าง	64	15.24
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	12	2.86
ข้าราชการบำนาญ	56	13.33
เกษตรกรรม	172	40.95
อื่น ๆ	116	27.62
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 40.95 รองลงมาได้แก่ประกอบอาชีพด้านอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 27.62 อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 15.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	8	1.90
5,000 – 10,000 บาท/เดือน	312	74.29
11,000 – 20,000 บาท/เดือน	28	6.67
21,000 – 30,000 บาท/เดือน	24	5.71
31,000 บาท ขึ้นไป	48	11.43
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-5 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 74.29 รองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 31,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.43 รายได้เฉลี่ย 11,000 – 20,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 แสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามรายได้ก่อนอายุ 60 ปี /ก่อนเกษียณ เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5,000 – 10,000 บาท/เดือน	288	68.57
11,000 – 20,000 บาท/เดือน	52	12.38
21,000 – 30,000 บาท/เดือน	8	1.90
31,000 บาท ขึ้นไป	72	17.14
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-6 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายได้ก่อนอายุ 60 ปี /ก่อนเกษียณ เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 68.57 รองลงมาได้แก่ 31,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.14 และ 11,000 – 20,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 12.38 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 แสดงจำนวนการมีเงินออมของผู้ตอบแบบสำรวจ

มี/ไม่มี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีเงินออม	184	43.81
ไม่มีเงินออม	236	56.19
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 56.19 มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 43.81

ตารางที่ 4-8 แสดงจำนวนร้อยละของเงินออมของผู้ตอบแบบสำรวจ เฉลี่ยต่อเดือน

เงินออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีเงินออม	236	56.19
1,000 – 5,000 บาท/เดือน	152	36.19
5,100 – 10,000 บาท/เดือน	8	1.90
11,000 – 15,000 บาท/เดือน	4	0.95
15,100 บาท ขึ้นไป	20	4.76
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,000 – 5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 36.19 15,100 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.76 และ 5,100 – 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 1.90 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 แสดงจำนวนภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสำรวจ

มี/ไม่มี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มีภาระหนี้สิน	248	59.05
ไม่มีภาระหนี้สิน	172	40.95
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 59.05 ไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 40.95

ตารางที่ 4-10 แสดงจำนวนร้อยละของภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสำรวจ เฉลี่ยต่อเดือน

ภาระหนี้สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีภาระหนี้สิน	172	40.95
1,000 – 5,000 บาท/เดือน	148	35.24
5,100 – 10,000 บาท/เดือน	24	5.71
11,000 – 15,000 บาท/เดือน	4	0.95
15,100 บาท ขึ้นไป	72	17.14
รวม	**420**	**100.00**

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน 1,000 – 5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 35.24 15,100 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.14 และ 5,100 – 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 5.71 ตามลำดับ

4.2 ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ดังนี้

4.2.1 ระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินในภาพรวม

จากการสำรวจการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ ในอำเภอเมืองและอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 420 ตัวอย่าง ในภาพรวมซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์การวัดระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ประกอบด้วย ความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ผลปรากฏว่า ทักษะทางการเงินเฉลี่ยของผู้สูงอายุ เท่ากับ 11.34 คะแนน จากคะแนนเต็มทั้งหมด 21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54 โดยมีรายละเอียดคะแนนในแต่ละเกณฑ์ ดังตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย

เกณฑ์	คะแนนเฉลี่ย
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	3.65
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	4.67
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	3.02
ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)	11.34

ซึ่งน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยของการสำรวจทักษะทางการเงิน รายจังหวัด รายภาคและภาพรวมทั้งประเทศของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2561 ที่ 12.8, 13.9 และ 13.9 คะแนนตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 แสดงคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์*	คะแนนเฉลี่ยของภาคเหนือ*	คะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ*
11.34	12.8	13.9	13.9
*ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2561			

4.2.2 ผลการสำรวจการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน จำแนกตามเกณฑ์

4.2.2.1 ความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง (Financial Knowledge: FK)

คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินอยู่ที่ 3.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.14 ซึ่ง หัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจดีที่สุดคือ การคำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อ และหัวข้อที่เป็นจุดอ่อนซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น นิยามเงินเฟ้อ และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนือและของประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องนิยามเงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

ตารางที่ 4-13 แสดงคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์*	คะแนนเฉลี่ยของภาคเหนือ*	คะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ*
3.65	3.5	3.8	3.9
*ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2561			

4.2.2.2 พฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง (Financial Behavior: FB)

คะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.8 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือและของประเทศไทย โดยพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนดีที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนเลือกซื้อสินค้า ในขณะที่พฤติกรรมที่เป็นจุดอ่อนและควรส่งเสริม เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมในแต่ละหัวข้อ ได้แก่ การจัดสรรเงินก่อนใช้ และการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สนใจศึกษาข้อมูลและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน

ตารางที่ 4-14 แสดงคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์*	คะแนนเฉลี่ยของภาคเหนือ*	คะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ*
4.67	5.3	6.1	6.1
*ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2561			

4.2.2.3 ทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude: FA)

คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติอยู่ที่ 3.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ย ด้านทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องมีความสุขในการใช้ เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต

ตารางที่ 4-15 แสดงคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือ และคะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ

คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์*	คะแนนเฉลี่ยของภาคเหนือ*	คะแนนเฉลี่ยของทั้งประเทศ*
3.02	4.0	3.9	3.9
*ที่มา : รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2561			

4.3 ตอนที่ 3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยแอนโนวา (ANOVA)เพื่อการทดสอบค่าเฉลี่ยจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตั้งแต่ 3 กลุ่มตัวอย่างขึ้นไป และทำการใช้วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

4.3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่า t-test ANOVA และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4.3.1.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับคะแนนเฉลี่ย

t-Test: Paired Two Sample for Means

	Variable 1	*Variable 2*
Mean	11.3350	1.6571
Variance	11.8515	0.2258
Observations	420.0000	420.0000
Pearson Correlation	-0.2188	
Hypothesized Mean Difference	0.0000	
df	419.0000	
t Stat	55.4519	
P(T<=t) one-tail	0.0000	
t Critical one-tail	1.6485	
P(T<=t) two-tail	0.0000	
t Critical two-tail	1.9656	

<u>โดยกำหนดให้</u>

H_0: $\mu_{ชาย} = \mu_{หญิง}$ (ระดับคะแนนเฉลี่ยของเพศชายไม่แตกต่างจากกลุ่มเพศหญิง)

H_1: $\mu_{ชาย} \neq \mu_{หญิง}$ (ระดับคะแนนเฉลี่ยของเพศชายแตกต่างจากกลุ่มเพศหญิง)

ผลการทดสอบปรากฏว่า ปฏิเสธ Null Hypothesis และยอมรับ Alternative Hypothesis หมายถึงระดับคะแนนเฉลี่ยของเพศชายแตกต่างกับเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญ

4.3.1.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับระดับคะแนนเฉลี่ย

Anova: Single Factor

SUMMARY

Groups	*Count*	*Sum*	*Average*	*Variance*
Column 1	420	620	1.476	1.43
Column 2	420	4760.71	11.335	11.85

ANOVA

Source of Variation	*SS*	*df*	*MS*	*F*	*P-value*	*F crit*
Between Groups	20411.29	1	20411.29	3072.77	1.4923E-282	3.85
Within Groups	5566.53	838	6.64			
Total	25977.82	839				

<u>โดยกำหนดให้</u>

H_0: $\mu_1 = \mu_2$ (ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

H_1: $\mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3$ (ระดับการศึกษาอย่างน้อย 1 คู่ระดับส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

ผลการทดสอบปรากฏว่า ยอมรับ Alternative Hypothesis หมายถึงระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.3.1.3 ทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับระดับคะแนนเฉลี่ย

Anova: Single Factor

SUMMARY

Groups	*Count*	*Sum*	*Average*	*Variance*
Column 1	420	1524	3.628571	1.761473
Column 2	420	4760.71	11.33502	11.85148

ANOVA

Source of Variation	*SS*	*df*	*MS*	*F*	*P-value*	*F crit*
Between Groups	12471.78	1	12471.78	1832.34	4.3E-213	3.852579
Within Groups	5703.827	838	6.806476			
Total	18175.6	839				

<u>โดยกำหนดให้</u>

H_0: $\mu_1 = \mu_2$ (อาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

H_1: $\mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3$ (อาชีพที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ระดับส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

ผลการทดสอบปรากฏว่า ยอมรับ Alternative Hypothesis หมายถึงอาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.3.1.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับระดับคะแนนเฉลี่ย

Anova: Single Factor

SUMMARY

Groups	*Count*	*Sum*	*Average*	*Variance*
Column 1	420	636	1.514286	1.147767
Column 2	420	4760.71	11.33502	11.85148

ANOVA

Source of Variation	*SS*	*df*	*MS*	*F*	*P-value*	*F crit*
Between Groups	20253.85	1	20253.85	3116.158	1.5E-284	3.852579
Within Groups	5446.684	838	6.499623			
Total	25700.54	839				

<u>โดยกำหนดให้</u>

H_0: $\mu_1 = \mu_2$ (รายได้ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

H_1: $\mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3$ (รายได้ที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ระดับส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

ผลการทดสอบปรากฏว่า ยอมรับ Alternative Hypothesis หมายถึงรายได้ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4.3.1.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างเงินออมกับระดับคะแนนเฉลี่ย

t-Test: Paired Two Sample for Means

	Variable 1	*Variable 2*
Mean	11.3350	1.6571
Variance	11.8515	0.2258
Observations	420.0000	420.0000
Pearson Correlation	-0.2188	
Hypothesized Mean Difference	0.0000	
df	419.0000	
t Stat	55.4519	
P(T<=t) one-tail	0.0000	
t Critical one-tail	1.6485	
P(T<=t) two-tail	0.0000	
t Critical two-tail	1.9656	

<u>โดยกำหนดให้</u>

H_0: $\mu_{\text{มีเงินออม}} = \mu_{\text{ไม่มีเงินออม}}$

(ระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออม)

H_1: $\mu_{\text{มีเงินออม}} \neq \mu_{\text{ไม่มีเงินออม}}$

(ระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออม)

ผลการทดสอบปรากฏว่า ปฏิเสธ Null Hypothesis และยอมรับ Alternative Hypothesis หมายถึงระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออม

4.3.2 วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

4.3.2.1 วิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับทักษะทางการเงิน

การพิจารณาโดยใช้สมการถดถอยเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับทักษะทางการเงิน รวมทั้งระดับความสัมพันธ์ที่ปัจจัยต่าง ๆ มีต่อระดับทักษะทางการเงิน ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการแปลความหมาย เป็นไปได้อย่างสะดวกในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดอักษรย่อและคำย่อ ดังต่อไปนี้

$$\mathbf{y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + \ldots + b_kx_k + e}$$

โดยที่

X_1 แทน เพศ

X_2 แทน อายุ

X_3 แทน การศึกษา

X_4 แทน อาชีพ

X_5 แทน รายได้

X_6 แทน รายได้ก่อนเกษียณอายุ

X_7 แทน เงินออม

X_8 แทน จำนวนเงินออม

X_9 แทน หนี้สิน

X_{10} แทน ภาระหนี้สิน

Y แทน ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน

ตารางที่ 4-16 ผลการศึกษาวิเคราะห์เชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

SUMMARY OUTPUT

Regression Statistics	
Multiple R	0.708568
R Square	0.502069
Adjusted R Square	0.448528
Standard Error	2.570329
Observations	420

ANOVA

	df	*SS*	*MS*	*F*	*Significance F*
Regression	10	619.5183555	61.95183555	9.377276096	1.37568E-10
Residual	409	614.4130392	6.60659182		
Total	419	1233.931395			

	Coefficients	*Standard Error*	*t Stat*	*P-value*	*Lower 95%*	*Upper 95%*
Intercept	14.89	2.24	6.64	0.00	10.43	19.34
1	-1.13	0.59	-1.89	0.06	-2.31	0.05
1	-0.30	0.25	-1.17	0.24	-0.80	0.21
1	0.84	0.35	2.38	0.02	0.14	1.54
4	-0.29	0.21	-1.35	0.18	-0.71	0.14
1	-0.35	0.42	-0.83	0.41	-1.19	0.49
1	0.79	0.49	1.62	0.11	-0.18	1.75
2	-1.60	0.70	-2.29	0.02	-2.98	-0.21
0	0.42	0.41	1.02	0.31	-0.40	1.24
1	0.28	0.79	0.35	0.73	-1.30	1.85
1	-0.21	0.29	-0.74	0.46	-0.79	0.36

จากตารางที่ 4-16 เกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสำรวจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับทักษะทางการเงิน กับ 10 ปัจจัย พบว่าการกำหนดสมมุติฐานตามสมการข้างต้นตัวแปรที่ระบุสามารถอธิบายระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 44.85 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของแต่ละปัจจัย พบว่า มีปัจจัย 2 ตัว ที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ คือ ระดับการศึกษา และระดับการมีเงินออม

4.4 ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ในแต่ละตำบลกับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกระจายรายได้ในแต่ละตำบลกับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ในแต่ละตำบล จากข้อมูลสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ของรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคด้านรายจ่ายของประชากร จำแนกตามจังหวัด อำเภอ ตำบล ปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปรากฏผลตามตารางที่ 4-17 และตามรางที่ 4-18 ดังนี้

ตารางที่ 4-17 ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคจำแนกรายตำบล ปี 2562

ตำบล	ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค
นางั่ว	0.300
ชนแดน	0.312
ท่าข้าม	0.286

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 4-18 ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบล

ตำบล	ระดับคะแนนเฉลี่ย
นางั่ว	11.34
ชนแดน	11.32
ท่าข้าม	11.36

ที่มา : จากการสำรวจ

วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินกับระดับการกระจายรายได้ในแต่ละตำบล

Anova: Single

Factor

SUMMARY

Groups	*Count*	*Sum*	*Average*	*Variance*
Column 1	3	0.898	0.299333	0.000169
Column 2	3	34.02	11.34	0.0004

ANOVA

Source of Variation	*SS*	*df*	*MS*	*F*	*P-value*	*F crit*
Between Groups	182.8445	1	182.8445	642310.8	1.45E-11	7.708647
Within Groups	0.001139	4	0.000285			
Total	182.8456	5				

<u>โดยกำหนดให้</u>

H_0: $\mu_1 = \mu_2$

(สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคที่ต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

H_1: $\mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3$

(สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคที่ต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ตำบล ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน)

ผลการทดสอบปรากฏว่า ยอมรับ Alternative Hypothesis หมายถึงสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคที่ต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุและศึกษาระดับการกระจายรายได้ ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์และ อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางการเงินและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้กับผู้สูงอายุ โดยมีสมมติฐานในการวิจัยคือ ปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาจากประชากรที่อยู่ในวัยผู้สูงอายุในเพชรบูรณ์ทั้งหมด 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลนางั่ว อำเภอเมือง ตำบลท่าข้าม ตำบลชนแดน อำเภอชนแดน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เจาะจงศึกษาในกลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ ประจำตำบล ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 420 ตัวอย่าง โดยขนาดตัวอย่างในแต่ละชุมชนเป็นไปตามสัดส่วนของขนาดประชากรในแต่ละชุมชน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการศึกษา คือ ศึกษาภาคสนามโดยใช้แบบสำรวจ (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามปลายปิดเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของประชากรในแต่ละตำบล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ อาชีพก่อนเกษียณอายุ รายได้ รายได้ก่อนเกษียณอายุ การมีเงินออม และภาระหนี้สิน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามวัดระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุตามเกณฑ์ประเภทต่าง ๆ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน

ส่วนที่ 3 เป็นการใช้เครื่องมือทางสถิติเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และทำการใช้วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง

เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสำรวจโดยครบถ้วนแล้ว จากนั้นได้นำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพรรณนา โดยเป็นการนำเสนอในลักษณะ

ต่าง ๆ ของข้อมูลทั่วไป โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สำหรับสถิติอนุมาน เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ค่า t-test และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และทำการใช้วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ

สถานภาพทางเพศของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.71 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34.29

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุ 60-65 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.48 รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุ 65-70 ปี กลุ่มที่มีอายุ มากกว่า 75 ปีขึ้นไป และ กลุ่มที่มีอายุ 70-75 ปี ตามลำดับ

ด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.62 รองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาปริญญาตรีขึ้นไป ไม่ได้รับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามลำดับ

ด้านอาชีพของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 40.95 รองลงมาได้แก่ อื่น ๆ อาชีพรับจ้าง ข้าราชการบำนาญ และธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ตามลำดับ

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.29 รองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 31,000 บาท ขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,000-20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,000-31,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท ตามลำดับ

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนอายุ 60 ปี/ก่อนเกษียณของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.57 รองลงมาได้แก่รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 31,000 บาท ขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,000-20,000 บาท และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 21,000-31,000 บาท ตามลำดับ

ด้านการมีเงินออม ของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ ไม่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 56.19 และมีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 43.81 ตามลำดับ

ด้านเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม คิดเป็นร้อยละ 56.19 รองลงมาได้แก่มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,000-5,000 บาท มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 15,100 บาทขึ้นไป มีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 5,100-10,000 บาท และมีเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 11,000-15,000 บาท ตามลำดับ

ด้านภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 59.05 และไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 40.95 ตามลำดับ

ด้านภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่ไม่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 40.95 รองลงมาได้แก่มีภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน 1,000-5,000 บาท มีภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน 15,100 บาทขึ้นไป มีเงินภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน 5,100-10,000 บาท และมีภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน 11,000-15,000 บาท ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ

1. ระดับทักษะการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุในตำบลนางั่ว อำเภอเมือง ตำบลท่าข้าม และตำบลชนแดน อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 11.34 โดยระดับคะแนนดังกล่าว เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับระดับคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการสำรวจ รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี พ.ศ. 2561

2. คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้อยู่ที่ 3.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.14 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนือและของประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องนิยามเงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน

3. คะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง มีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.8 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเหนือและของประเทศไทย โดยพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนดีที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนเลือกซื้อสินค้า ในขณะที่พฤติกรรมที่เป็นจุดอ่อนและควรส่งเสริมเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมในแต่ละหัวข้อ ได้แก่ การจัดสรรเงินก่อนใช้ และการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สนใจศึกษาข้อมูลและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน

4. คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติอยู่ที่ 3.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.4 และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องมีความสุขในการใช้ เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต

5. ผลของการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการมีเงินออม ปรากฏผลดังต่อไปนี้

5.1 ระดับคะแนนเฉลี่ยของเพศชายแตกต่างกับเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญ

5.2 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5.3 อาชีพที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5.4 รายได้ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

5.5 ระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออม

6. ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ตามสมการที่ได้กำหนดสมมุติฐาน สามารถสะท้อนถึงคะแนนเฉลี่ยได้ ร้อยละ 44.8 โดยผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า มีตัวแปร 2 ตัวที่มีผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน คือการศึกษา และกลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออม โดยสามารถเขียนแทนสมการได้เป็น

$y = 14.89 + 0.84x_1 - 1.60x_2 + e$

โดยที่ x_1 แทน ระดับการศึกษา

x_2 แทน กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออม

y แทน ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญ ๆ มาใช้ในการอภิปรายผล ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุในตำบลนางั่ว อำเภอเมือง ตำบลชนแดน และตำบลท่าข้าม อำเภอชนแดน ปรากฏว่า ระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 11.34 จากคะแนนเต็มทั้งหมด 21 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 54 ซึ่งน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยของการสำรวจทักษะทางการเงิน รายจังหวัด รายภาคและภาพรวมทั้งประเทศ ของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2561 ที่ 12.8, 13.9 และ 13.9 คะแนนตามลำดับ หากพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้านพฤติกรรมทางการเงิน เป็นองค์ประกอบที่กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนได้น้อยที่สุด โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 4.67 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 51.8 โดยพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างทำคะแนนดีที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนก่อนเลือกซื้อสินค้า ในขณะที่พฤติกรรมที่เป็นจุดอ่อนและควรส่งเสริมเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยด้านพฤติกรรมในแต่ละหัวข้อ ได้แก่ การจัดสรรเงินก่อนใช้ และการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่เหมาะสมก่อนตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สนใจศึกษาข้อมูลและเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ซึ่งจากการสอบถามเชิงลึก กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องผลิตภัณฑ์ทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างจะใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่สอดคล้องกับมาตรการของรัฐและสะดวกต่อการทำธุรกรรม ยกตัวอย่างเช่น การใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเงินของธนาคารกรุงไทย

และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อรองรับมาตรการช่วยเหลือ หรือสวัสดิการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ในด้านองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเงิน คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินอยู่ที่ 3.65 คะแนน จากคะแนนเต็ม 7 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.14 ซึ่ง หัวข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจดีที่สุดคือ การคำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อ และหัวข้อที่เป็นจุดอ่อนซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้คะแนนน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น นิยามเงินเฟ้อ และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภาคเหนือและของประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องนิยามเงินเฟ้อ ความเสี่ยงและผลตอบแทน และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน สอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี พ.ศ. 2561 ที่คนไทยส่วนใหญ่มีความเข้าใจ การคำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อมากที่สุด และมีการคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น นิยามเงินเฟ้อ และการกระจายความเสี่ยงในการลงทุน เป็นจุดอ่อนที่ได้คะแนนน้อยที่สุด 3 อันดับแรก

สำหรับองค์ประกอบด้านทัศนคติทางการเงิน คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินอยู่ที่ 3.02 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 60.4 นับเป็นองค์ประกอบที่กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนมากที่สุด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติทางการเงินของกลุ่มตัวอย่างยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของจังหวัด ภาคเหนือ และประเทศไทย โดยเฉพาะในเรื่องมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่มีเงินออม ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมถึงการมีความสุขในการใช้เงินจากความจำเป็นในการซื้อปัจจัยเพื่ออุปโภคและบริโภคพื้นฐาน

จากผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่า และมีการออมเงิน จะมีระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน มากกว่ากลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ อันเป็นปัจจัยสะท้อนถึงการมีองค์ประกอบทางด้านการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินที่สั่งสมผ่านการศึกษา และการมีพฤติกรรมและทัศนคติทางการเงินที่ดี ส่งผลให้การจัดการทางการเงินส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนั้นดีขึ้นไปด้วย

จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่าผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Xue , Rui (2019) ได้ทำการศึกษาระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินผู้สูงอายุในประเทศออสเตรเลีย พบว่าระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินที่มียังมีผลไปในทิศทางเดียวกับการมีสุขภาพและระดับการศึกษาที่ดี อีกทั้งพฤติกรรมการบริโภคและความรู้ทางการเงินของผู้สูงอายุจะเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดความเป็นอยู่ทางการเงินของผู้เกษียณอายุ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Jere R. Behrman, Olivia S. Mitchell,

Cindy K. Soo, David Bravo (2012) และ Maarten C.J. van Rooij, Annamaria Lusardi, Rob J.M. Alessie (2011) ที่พบว่าการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ที่มีต่อการสะสมความมั่งคั่งของครัวเรือน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการสะสมความมั่งคั่งของครัวเรือน ในทิศทางที่เป็นบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ที่มีปัจจัยสองประการที่สอดคล้องกันกับระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน คือ ระดับการศึกษา และการมีเงินออม

การกระจายรายได้ของชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ตำบล ระดับค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคของแต่ละตำบลอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน และอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก และจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ความแตกต่างของระดับค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคในแต่ละตำบล ไม่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคนี้ สามารถสะท้อนความสุขของประชากรในชุมชนได้อีกทางหนึ่ง และยังสะท้อนการบริหารจัดการชุมชนของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่นั้น ๆ และสะท้อนการจัดสรรทรัพยากรลงสู่ชุมชนได้อย่างเหมาะสม แต่จากการศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในชุมชน จะมีการพึ่งพานโยบายจากทางภาครัฐเป็นหลัก เช่น ด้านสุขภาพ ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของผู้สูงอายุจะใช้สวัสดิการของ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเป็นหลัก รวมถึงด้านการใช้จ่าย จะพึ่งพาการสนับสนุนนโยบายของรัฐ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

อาจกล่าวสรุปได้ว่า เมื่อระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของบุคคล มีส่วนประกอบด้วยปัจจัยภายในที่กำหนดระดับคะแนนการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของแต่ละบุคคล เช่น ระดับการศึกษา และการมีเงินเก็บออมในยามเกษียณ และระดับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน ยังส่งผลกระทบไปยังองค์ประกอบส่วนบุคคลอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ความมั่งคั่ง การมีสุขภาพที่ดี ดังนั้น การอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน จึงเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและนำไปสู่เป้าหมายการเกษียณอายุอย่างมีคุณภาพ กล่าวคือ มีสุขภาพกายดี มีสุขภาพทางการเงินที่ดี และมีสุขภาวะที่ดี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. ปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลทำให้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลให้ระดับคะแนนเฉลี่ยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุแตกต่างกัน คือ ระดับการศึกษา และการมีเงินออม

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรศึกษาวิจัยเจาะจงเฉพาะองค์ประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและสามารถต่อยอดไปสู่การนำไปใช้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินให้กับชุมชนได้อย่างตรงประเด็น

2. รัฐบาลจำเป็นต้องมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ทางการเงินเพื่อเพิ่มความตระหนักในการเตรียมการเกษียณอายุให้กับประชากร ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับผลการศึกษาของ GengNiu YangZhou HongwuGan (2020) ปราโมทย์ วงเมือง (2558) และ Visyalini Selvadurai, Husaina Banu Kenayathulla & Saedah Siraj (2018) ที่ระบุว่าการให้ความสำคัญกับการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินให้กับประชากร จะส่งผลกระทบทางบวกต่อการวางแผนการเกษียณอายุและการมีอิสภาพทางการเงินของบุคคลได้ จากข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้จัดทำเอกสารเพื่อการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่

3. ส่งเสริมกระบวนการพัฒนาทุนมนุษย์ในทุกด้าน เพื่อเตรียมการการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ จากการคาดการณ์ของสำนักงานเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2583 ประเทศไทยจะมีประชากรที่เป็นผู้สูงอายุสูงถึง 20.5 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 31.37 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งหากประชากรที่เป็นกำลังแรงงานในวันนี้ ไม่ได้รับการพัฒนาทุนมนุษย์ที่เหมาะสม จะทำให้กำลังแรงงานของประเทศในอนาคต จะต้องรับภาระการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อรองรับประชากรทั้งประเทศมากขึ้น

4. สร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย สอดคล้องกับแผนงานบูรณาการการเตรียมมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ที่กำหนดแนวทางการสร้างการตระหนักรู้ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยกำหนดเป้าหมายไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) การเร่งให้ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจ กองทุนการออมแห่งชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ ในการส่งเสริมการให้ความรู้เพื่อพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน 2) เร่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการสร้างสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุ 3) การนำเสนอข้อมูลรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ในปัจจุบันมากขึ้น

5. ส่งเสริมการมีอาชีพให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งจะสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่ได้กำหนดเป้าหมายให้การมีงานทำของผู้สูงอายุ (60-69 ปี) เพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

จิรวัฒน์ เจริญสถาพรกุล. **เศรษฐศาสตร์มหภาคขั้นกลาง (Intermediate Macroeconomics)**. สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553. หน้า 78

ปราโมทย์ วงเมือง. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงินและการวางแผนเพื่อการเกษียณอายุของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ปริญญานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2558.

Behrman, Jere R. et. al. "How Financial Literacy Affects Household Wealth Accumulation." **American Economic Review**. 2012 : 300-304.

Boonsong, Khaimuk. **Family income distribution**. Master of Economics Ramkhamhaeng University, 2008.

GengNiu, et. al. "Financial literacy and retirement preparation in China." **Pacific-Basin Finance Journal.** Vol.59, 2020.

Lusardi, et. al. "The Economic Importance of Financial Literacy Theory and Evidence." **Journal of Economic Literature.** 2014 : 5-44.

Maarten C. J. van Rooij, Annamaria Lusardi, Rob J.M. Alessie. "Financial Literacy, Retirement Planning, and Household Wealth." **The NBER Working Paper.** (August 2011) : 1-40

Ricardo, et el. "Workplace: Evidence from a Survey of Employers." **Ricardian Equivalence Theorem.** 1890.

Richard, et al. "CFA : Quantitative methods for investment analysis second edition." **Reading 5 The time value of money.** 2011.

Solow, et. el. "The Solow Growth Model." **Oxford Review of Economic Policy.** Vol. 23, No. 1 (Spring 2007) : 15-24.

Visyalini Selvadurai, et. al. "Financial Literacy Education and Retirement Planning in Malaysia." **Malaysian Online Journal of Educational Management**. Vol. 6, No. 2 (March 2018)

Xue, Rui. "Financial literacy amongst elderly Australians." **Accounting & Finance.** 2019.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจการอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้

<u>คำชี้แจง</u> แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย เรื่อง การอ่านออกเขียนได้ทางการเงินของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้ และขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการ แบบสอบถามประกอบด้วยสองส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทักษะทางการเงิน

<u>หมายเหตุ</u> ทั้งนี้ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ข้อมูลที่ได้มาในการศึกษาในครั้งนี้เท่านั้น ขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามจนครบถ้วน

<u>ส่วนที่ 1</u> ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ◯ หน้าข้อความที่ท่านเลือก

1. เพศ ◯ 1) ชาย ◯ 2) หญิง

2. อายุ ◯ 1) 60 – 65 ปี ◯ 2) 65 – 70 ปี
◯ 3) 70 – 75 ปี ◯ 4) 75 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา
◯ 1) ระดับประถมศึกษา
◯ 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
◯ 3) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
◯ 4) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ
◯ 1) รับจ้าง ◯ 2) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
◯ 3) ข้าราชการบำนาญ ◯ 4) เกษตรกร ด้านพืชไร่พืชสวน / ด้านประมง
◯ 5) อื่น ๆ ..... ด้านปศุสัตว์ / ด้านยางพารา

5. รายได้ปัจจุบัน ◯ 1) 5,000 – 10,000 บาท/เดือน ◯ 2) 11,000 – 20,000 บาท/เดือน
◯ 3) 21,000 – 30,000 บาท/เดือน ◯ 4) 31,000 บาท ขึ้นไป

6. รายได้ก่อนอายุ 60 ปี /ก่อนเกษียณ

◯ 1) 5,000 – 10,000 บาท/เดือน ◯ 2) 11,000 – 20,000 บาท/เดือน

◯ 3) 21,000 – 30,000 บาท/เดือน ◯ 4) 31,000 บาท ขึ้นไป

7. เงินออม ◯ มี ◯ ไม่มี (ข้ามไปข้อ 9)

8. จำนวนเงินออม ◯ 1) 1,000 – 5,000 บาท/เดือน ◯ 2) 5,100 – 10,000 บาท/เดือน

◯ 3) 11,000 – 15,000 บาท/เดือน ◯ 4) 15,100 บาท ขึ้นไป

9. ภาระหนี้สิน ◯ มี ◯ ไม่มี (ข้ามไปส่วนที่ 2)

10. จำนวนภาระหนี้สิน

◯ 1) 1,000 – 5,000 บาท/เดือน ◯ 2) 5,100 – 10,000 บาท/เดือน

◯ 3) 11,000 – 15,000 บาท/เดือน ◯ 4) 15,100 บาท ขึ้นไป

<u>ส่วนที่ 2</u> ข้อมูลทักษะทางการเงิน

โปรดทำเครื่องหมาย ☑ ในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1) สมมติว่า ท่านมีพี่น้อง 4 คน (รวมตัวท่านด้วย) และท่านได้รับเงินมา 2,000 บาท ถ้าท่านต้องแบ่งเงินนี้ให้ท่านและพี่น้องคนละเท่า ๆ กัน แต่ละคนจะได้รับเงินคนละเท่าไหร่..... บาท

2) จากข้อ (1) สมมติว่าพี่น้องทุกคนต้องรอ 1 ปี ถึงจะได้รับส่วนแบ่งจากเงิน 2,000 บาท อัตราเงินเฟ้อเท่ากับ 2% ท่านคิดว่าในอีก 1 ปี เงิน 2,000 บาทนี้ จะใช้ซื้อของได้น้อยกว่าหรือมากกว่าซื้อในวันนี้

- ◯ 1) ไม่ทราบ
- ◯ 2) มากกว่า
- ◯ 3) เท่ากัน
- ◯ 4) น้อยกว่า
- ◯ 5) ขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้าที่จะซื้อ

3) สมมติว่าท่านยืมเงินเพื่อน 100 บาท ในวันนี้ และเพื่อนให้ท่านนำเงินมาคืนท่าน 150 บาท ในอีก 1 ปีข้างหน้า ท่านคิดว่า ท่านได้จ่ายดอกเบี้ยให้แก่เพื่อนในการยืมเงินครั้งนี้เท่าไหร่ .....บาท

4) สมมติว่าท่านฝากเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ 100 บาท โดยจะได้ดอกเบี้ย 2% ต่อปี และในระหว่างปีท่านไม่ได้ฝากเงินเพิ่มหรือถอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวเลย เมื่อครบ 1 ปี ท่านคิดว่าจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นเท่าไหร่ ..... บาท

5) จากข้อ (4) ท่านคิดว่าเมื่อครบ 5 ปี จะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นจำนวนเงินเท่าไหร่ (โดยไม่มีการฝากเพิ่ม หรือถอนเงินเลย)

- ◯ 1) ไม่ทราบ
- ◯ 2) มากกว่า 110 บาท
- ◯ 3) 110 บาท
- ◯ 4) น้อยกว่า 110 บาท
- ◯ 5) ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะตอบคำถาม

6) ท่านทราบหรือไม่ว่า การเลือกลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงนั้น ก็มีโอกาสที่จะขาดทุนสูงเช่นกัน

◯ 1) ไม่ทราบ ◯ 2) ทราบ ◯ 3) ไม่แน่ใจ

7) ท่านทราบหรือไม่ว่า เงินเฟ้อ คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

◯ 1) ไม่ทราบ ◯ 2) ทราบ ◯ 3) ไม่แน่ใจ

8) ท่านทราบหรือไม่ว่า การแบ่งเงินออม/เงินลงทุนในสินทรัพย์หลาย ๆ ประเภท เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ฯลฯ ถือเป็นการกระจายความเสี่ยง

◯ 1) ไม่ทราบ ◯ 2) ทราบ ◯ 3) ไม่แน่ใจ

9) ใครเป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจเรื่องการใช้เงินในครัวเรือน

◯ 1) ท่าน
◯ 2) ท่านและคู่สมรส
◯ 3) ท่านและสมาชิกในครัวเรือน
◯ 4) คู่สมรสของท่าน
◯ 5) สมาชิกท่านอื่นในครัวเรือน
◯ 6) บุคคลอื่นนอกครัวเรือน
◯ 7) ไม่มี

10) ท่านมีการจัดสรรเงินออมอย่างไร

◯ 1) นำเงินที่ได้ไปจับจ่ายใช้สอยก่อน ถ้ามีเหลือจึงจะเก็บออม
◯ 2) แบ่งส่วนของเงินออมไว้ ก่อนที่จะนำเงินไปจับจ่ายใช้สอย
◯ 3) ไม่แน่นอน

11) ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านมีวิธีเก็บเงินออมอย่างไรบ้าง **(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)**

◯ 1) เก็บเป็นเงินสด
◯ 2) เก็บเงินในบัญชีเงินฝากเดียวกับบัญชีเงินเดือนหรือบัญชีสำหรับใช้จ่าย
◯ 3) เก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้เพื่อออมเงินโดยเฉพาะ
◯ 4) ให้เงินแก่คนในครอบครัว/ครัวเรือนเก็บแทนท่าน (รวมญาติและคนนอกครัวเรือน)
◯ 5) ฝากเงินในสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์/เล่นแชร์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน

◯ 6) นำไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ (เช่น พันธบัตร หุ้น กองทุนรวม) (ไม่รวม กบข.)
◯ 7) ประเภทอื่น ๆ ถ้ามีโปรดระบุ (.....)
◯ 8) ไม่ได้ออมเงินอย่างจริงจัง

12) ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเลือกใช้บริการทางการเงิน ในผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ในทุก ๆ ประเภท (เช่น เงินฝาก สินเชื่อ บัตรเครดิต ฯลฯ) ท่านได้ทำการเปรียบเทียบ การบริการของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ จากผู้ให้บริการหลายแห่งหรือไม่

◯ 1) ไม่ได้ทำการเปรียบเทียบบริการ (ไม่สนใจทำการเปรียบเทียบ)
◯ 2) ได้เปรียบเทียบผู้ให้บริการหลายแห่งก่อนตัดสินใจ
◯ 3) ตัดสินใจเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว เนื่องจาก
  ◯ 3.1) ไม่ต้องการใช้บริการของผู้ให้บริการรายอื่น
  ◯ 3.2) พยายามสืบค้นข้อมูลของผู้ให้บริการจากรายอื่น แต่ไม่มีการให้บริการในลักษณะเดียวกันให้เปรียบเทียบด้วย

13) โปรดระบุแหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของท่าน ในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ / บริการทางการเงินอย่างสำคัญ **(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)**

หนังสือพิมพ์

◯ 1) โฆษณาผลิตภัณฑ์
◯ 2) บทความทางการเงิน
◯ 3) ข้อมูลคำแนะนำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในหน้าการเงิน (เช่น ตารางเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ และคำแนะนำในการเลือกซื้อ)

นิตยสารทั่วไป

◯ 4) โฆษณาผลิตภัณฑ์
◯ 5) บทความทางการเงิน
◯ 6) ข้อมูลคำแนะนำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในหน้าการเงิน (เช่น ตารางเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ และคำแนะนำในการเลือกซื้อ)

นิตยสารทางการเงิน

◯ 7) ข้อมูลคำแนะนำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในหน้าการเงิน (เช่น ตารางเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ และคำแนะนำในการเลือกซื้อ)

โทรทัศน์/วิทยุ

◯ 8) ข้อมูลเฉพาะของผลิตภัณฑ์

◯ 9) ข้อมูลคำแนะนำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในหน้าการเงิน (เช่น ตารางเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ และคำแนะนำในการเลือกซื้อ)

อินเตอร์เน็ต

◯ 10) ข้อมูลเฉพาะของผลิตภัณฑ์

◯ 11) ข้อมูลคำแนะนำการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในหน้าการเงิน (เช่น ตารางเปรียบเทียบข้อมูลผลิตภัณฑ์ และคำแนะนำในการเลือกซื้อ)

บุคคลอื่น

◯ 12) เพื่อน/ญาติ ที่ไม่ได้ทำงานในธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน

◯ 13) เพื่อน/ญาติ ที่ทำงานในธุรกิจที่ให้บริการทางการเงิน

◯ 14) นายจ้าง/ที่ทำงาน/องค์กร/บริษัท

◯ 15) พนักงานสาขาธนาคาร/พนักงานประจำบูธ หรือ งานแฟร์

◯ 16) ที่ปรึกษาทางการเงินหรือนายหน้า (โบรกเกอร์) ซึ่งไม่ใช่พนักงานธนาคาร

อื่น ๆ

◯ 17) ข้อมูลแจกฟรีที่ได้รับทางไปรษณีย์

◯ 18) ข้อมูลที่ได้รับจากสาขาของธนาคาร เช่น โบชัวร์/โปสเตอร์/พนักงานธนาคาร

◯ 19) ประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง

◯ 20) โฆษณาจากแหล่งอื่น ๆ

◯ 21) อื่น ๆ (ระบุ) .....

14) อยากทราบว่าท่านเห็นด้วยมากน้อยแค่ไหนว่าข้อความเหล่านี้เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

ข้อคิดเห็นการทางการเงิน	เห็นด้วยอย่างมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)
14.1) ก่อนที่ท่านจะซื้ออะไร ท่านจะไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้					
14.2) ท่านชำระเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตรงเวลา					
14.3) ท่านดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด					
14.4) ท่านตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาวและพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้					

15) ท่านเคยประสบปัญหาเงินไม่พอจ่ายหรือไม่

◯ 1) ไม่เคย ◯ 2) เคย

16) ครั้งล่าสุดที่ท่านประสบปัญหาเงินไม่พอจ่าย ท่านทำอย่างไรบ้าง **(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)**

◯ 1) ถอนเงินจากบัญชีออกมาใช้
◯ 2) ตัดลดรายจ่าย ใช้เงินให้น้อยลง
◯ 3) ขายทรัพย์สินหรือสิ่งของที่มีอยู่
◯ 4) ทำงานล่วงเวลา หารายได้พิเศษ
◯ 5) ขอยืมเงินหรืออาหารจากครอบครัวหรือเพื่อน
◯ 6) ขอยืมเงินจากนายจ้างหรือขอค่าจ้างล่วงหน้า
◯ 7) จำนำสิ่งของที่มีอยู่ หรือจำนองอสังหาริมทรัพย์
◯ 8) กู้ยืมเงินจากสหกรณ์หรือกลุ่มออมทรัพย์
◯ 9) ใช้บัตรเครดิตรูดซื้อของหรือกดเงินสด จากบัตรเครดิตมาใช้จ่าย
◯ 10) ใช้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ
◯ 11) กู้ยืมเงินจากเงินกู้นอกระบบ
◯ 12) จ่ายชำระเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ล่าช้า หรือ งดจ่ายชำระงวดนั้น ๆ
◯ 13) วิธีอื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

17) อยากทราบว่าท่านเห็นด้วยมากน้อยแค่ไหน ว่าข้อความเหล่านี้เกี่ยวข้องกับตัวท่าน

ข้อคิดเห็นการทางการเงิน	เห็นด้วยอย่างมาก (5)	เห็นด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างมาก (1)
17.1) ฉันมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนสำหรับอนาคต					
17.2) ท่านมีความสุขในการใช้เงินมากกว่าเก็บออมเพื่ออนาคต					
17.3) มีเงินต้องรีบใช้					

ภาคผนวก ข

รูปภาพการลงพื้นที่

ชมรมผู้สูงอายุ
บ้านโป่งตาเบ้า
โครงการวิจัย
การอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน

ชมรมผู้สูงอายุ

บ้านโป่งตาเบ้า

ชมรมผู้สูงอายุ
บ้านโป่งตาเบ้า

ชมรมผู้สูงอายุ
บ้านโป่งตาเบ้า
แผนงานวิจัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
ในการสร้างทุนมนุษย์ให้กับผู้สูงอายุในท้องถิ่น
โครงการวิจัย
การอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน
ของผู้สูงอายุกับแนวทางการกระจายรายได้
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
อบต.ชนแดน อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์
ชมรมผู้สูงอายุ
ตำบลชนแดน

ปลัดนพดล
2 3 5 6

อบต. ชนแดน

ชุมชนร่วมใจ ต้อนรับสังคมผู้สูงวัย

ภาคผนวก ค

เอกสารเผยแพร่

การทำบัญชีครัวเรือนและ
การวิเคราะห์สุขภาพทางการเงิน
สำหรับผู้สูงอายุ
(ภายใต้โครงการวิจัยการอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน
ของผู้สูงอายุกับการกระจายรายได้)

บัญชีครัวเรือน
ความสำคัญของการทำบัญชีครัวเรือน ทำให้
ตนเองและครอบครัวเห็นภาพรวมรายรับ รายจ่าย
หนี้สินและทรัพย์สินคงเหลือ เพื่อสามารถนำข้อมูล
ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เราต้องวางแผนทางการเงิน เพื่อ
1. จัดหารายได้ให้พอเพียง
2. จัดสรรรายจ่ายให้เหมาะสม
3. จัดแบ่งเงินลงทุนให้เพียงพอในยามเกษียณ

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นางสาวยศวดี นิรารมย์

Miss. Yoswadee Nirarom

2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

1679900034093

3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

4. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

5. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

สาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 83 หมู่ 11 ต. สะเดียง อ. เมือง

จ. เพชรบูรณ์ 67000

โทรศัพท์ 056-717137

E-mail : nannie_pig@hotmail.com

6. ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท ศศ.ม (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาสิทธิมนุษยชน

มหาวิทยาลัยมหิดล

ปริญญาโท ศศ.บ (ศิลปศาสตบัณฑิต) สาขาพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

7. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ -

8. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

ปี 2562 ผู้ร่วมวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเพื่อเสริมสร้างชุมชนต้นแบบ : ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณแผ่นดิน ประเภทโครงการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้พื้นฐานของประเทศ

ปี 2559 (1) ผู้ร่วมวิจัย เรื่องการสร้างรูปแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทหล่มให้เป็นแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน : ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณแผ่นดิน ประเภทงานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้

(2) ผู้ร่วมวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมอาชีพของคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ : ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณแผ่นดิน ประเภทงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

ปี 2558 ผู้ร่วมวิจัย เรื่องการจัดการความรู้ผ่านนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะด้านไอซีทีให้กับเยาวชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลดงมูลเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ : ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณแผ่นดิน ประเภทงานวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

ปี 2556 แนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสถานีตำรวจ โรงพยาบาลและหน่วยกู้ภัย เมื่อเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน เขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ : ทุนอุดหนุนงานวิจัย ประเภททั่วไป

ปี 2553 ผู้ช่วยวิจัยโครงการวิจัยกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว : ฐานความคิด โอกาสและอุปสรรคของศูนย์สิทธิมนุษยชนศึกษาและการพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล นายสัพพัญญู ปิ่นพิทักษ์

Mr. Suppanyu Pinpitak

2. หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน

1670200127325

3. ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิเคราะห์แผนและงบประมาณ กองนโยบายและแผน

4. ตำแหน่งทางวิชาการ

5. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก

กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 83 หมู่ 11 ต. สะเดียง อ. เมือง

จ. เพชรบูรณ์ 67000

โทรศัพท์ 056-717112 ต่อ 1145

E-mail : plan_pcru@hotmail.co.th

6. ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท ศม. (เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปริญญาตรี ศ.บ. (เศรษฐศาสตรบัณฑิต)

มหาวิทยาลัยนเรศวร

7. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ -

8. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัย

ปี 2559 ผู้ร่วมวิจัย เรื่องต้นทุน ผลประโยชน์ และความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการลงทุนก่อสร้างศูนย์ประชุมเอนกประสงค์พร้อมลานจอดรถ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ : ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณรายได้ ประเภทงานวิจัยสถาบัน

ปี 2557 ผู้ร่วมวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสรรงบประมาณกับการดำเนินงานตามระบบการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและแนวทางการจัดสรรงบประมาณมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2553-2558) : ทุนอุดหนุนงานวิจัย งบประมาณรายได้ ประเภทงานวิจัยสถาบัน